

מדינת ישראל**ועדות המשמעת – משרד הבריאות בירושלים**

תיק בד"מ 2/3/24

תאריך: 19.8.2024

בפני חברי הועדה:

ד"ר שירלי לוז - כיושבת ראש
 ד"ר תמר וכטר - נציגת הסתדרות האחים והאחיות
 השופטת בדימוס אנה שניידר - נציגת היועצת המשפטית לממשלה

התובע: עו"ד תומר דגני חנית

נגד

הנקבלת: האחיות רבעה אבו סעיד
 באמצעות ב"כ עו"ד רונן מנשה ועו"ד קובי חן

דין וחשבון לפי תקנה 16 לתקנות

בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א-1981**הקובלנה והרקע העובדתי**

1. הגב' רבעה אבו סעיד, בת 43, אחות מורשית מספר רישיון 183059 (להלן: "הנקבלת") עבדה במשך כ- 13 שנים כמנהלת סיעוד בקופת חולים כללית ברהט ב' (להלן: "קופת החולים").

2. על פי כתב האישום, שהוגש נגד הנקבלת ביום 7.1.2024, בתקופה שבין חודש מאי 2021 עד חודש נובמבר 2021, דיווחה הנקבלת דיווחים כוזבים אודות מתן חיסוני קורונה ברהט ב' לעשרות מבוטחי קופת החולים מישובים שונים בדרום הארץ, וזאת בזמן שבפועל לא ניתנו כלל חיסוני קורונה במרפאה, או שדיווחה על חיסונים שתוקפם פג.

בעקבות הדיווחים הכוזבים, התקבלו עבור המבוטחים השונים אישורים אודות קבלת חיסוני קורונה, ובחלק מהמקרים גם זכאות ל"תו ירוק" ממשרד הבריאות, אשר פטר אותם מהגבלות שחלו באותה עת, וזאת כאשר בפועל לא קיבלו המבוטחים את החיסונים נשוא האישורים שהונפקו.

3. הנקבלת הואשמה בזיוף בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סניף 418 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), כאשר צויין כי הנסיבות המחמירות הינן היקף המרמה, ריבוי המקרים, וביצוע המעשים תוך ניצול מקצועה ותפקידה של הנקבלת.

כמו כן, הואשמה הנקבלת בעשייה במזיד של מעשה העלול להפיץ מחלה שיש בה סכנת נפשות, עבירה לפי סעיף 218 סיפא לחוק העונשין.

4. ביום 4.3.2024 הורשעה הנקבלת בעבירות המיוחסות לה, בעקבות הודאתה, וביום 5.3.2024 הוגשה הקובלנה שלפנינו, שבה נטען כי הנקבלת התנהגה בדרך שאינה הולמת את מקצוע הסיעוד והיא הורשעה בעבירה שיש עמה קלון או שיש בה כדי להראות שהיא חסרת האחריות הדרושה לעסוק בסיעוד (תקנה 15(1) ו-15(4) לתקנות בריאות העם (צוות סיעוד במרפאות) התשמ"א-1981 (להלן: "**התקנות**")).

הדיון בקובלנה בפני הועדה

5. ביום 12.8.2024 התקיים דיון בועדה בנוכחות באי כח הצדדים והנקבלת.

6. הנקבלת העידה בפני הועדה והביעה חרטה. בין היתר אמרה הנקבלת:

"אני מאוד מתחרטת על מה שעשיתי, מאוד לא טוב לי ולא נעים לי, לא נעים לי בכלל ובסיטואציה כזאת, לשבת ולעמוד אפילו מולכם. אני מאוד מתביישת, היה לי מאוד קשה, עם הילדים, עם הבית שלי, בעלי גירש אותי. המשפחה לא כזאת תמכה, המשפחה של ההורים שלי... נגיד שאני מתחרטת, זה מתחרטת מכאן עד השמיים, אני נכנסתי לתקופה של דיכאון, אני לא מפסיקה לבכות, הילדים שלי שמעו, התחילו לשמוע מפה ומזה, פשוט הרסתי לעצמי את הבית, עשיתי טעות. מטוב לב אני כזאת, מאוד אהבתי את המקצוע, בהיותי אחות, ולתת, ולתמוך באנשים. אני מאוד רוצה שתתחשבו בי..." (עמ' 28-29 לפרוטוקול)

הואיל ואין מחלוקת שהנקבלת לא קיבלה כל תמורה כספית עבור מעשיה, היא נשאלה מה הביא אותה לעשות את מה שעשתה, וזו תשובתה:

"לא יודעת, טובת לב מדי, אנשים לחצו, חברים בעבודה לעשות ולתת, לעשות רק את זה ורק את זה בלי לחשוב פעמיים, מאוד מאוד לחצו עלי..."

הנקבלת הבהירה שחברים לעבודה, לרבות הרופאים, לחצו עליה, נתנו לה תעודת זהות של אדם מסוים וביקשו שתעשה להם טובה ותתן את האישור כי "**זה בן אדם שצריך לנסוע**" (פרוטוקול עמ' 31)

7. בעקבות הודאתה של הנקבלת בכל המיוחס לה, החליטה הועדה להמליץ על הרשעתה בעבירת המשמעת המיוחסת לה בקובלנה, כאמור בתקנות, והדיון התמקד באמצעי משמעת הראוי בנסיבות הענין.

טענות הצדדים לענין אמצעי המשמעת

טענות ב"כ הקובל

8. ב"כ הקובל טען כי למרות שהנקבלת הודתה במעשים המיוחסים לה, הרי שמדובר במקרה חמור ביותר וביקש להתלות את רישיונה של הנקבלת לפחות ל-5 שנים.

לטענתו, הנקבלת זייפה רשומות רפואיות וגרמה להפצת מחלת הקורונה בתקופה הקשה של גלי התחלואה בשנת 2021.

ב"כ הקובל הפנה למאמר בעיתונות מיום 5.8.2021, דהיינו, באמצע התקופה הרלוונטית למעשי הנקבלת, שכותרתו: **"הנתונים נחשפים: כל החולים הצעירים במצב קשה – לא מחוסנים"** (1/ת).

בין היתר נאמר באותו מאמר:

"בבתי החולים ברחבי הארץ אושפזו עד כה 546 חולי קורונה מאז פרץ הגל הרביעי של המגפה בתחילת יולי. 54% מהם כבר השתחררו, 11% מהם נפטרו, וכעת מאושפזים 251 חולים במצב קשה – נתון שמכפיל עצמו כמעט מדי שבוע-שבועיים. בזמן שקיבולת בתי החולים לטפל בחולי קורונה במצב קשה היא באזור ה-1,900 מאושפזים, כל העיניים במערכת הבריאות נשואות בדאגה לעבר אותם החולים במצב קשה, שמספרם כנראה יכריע אם נלך לסגר נוסף בחגים או לא."

9. ב"כ הקובל הפנה למספר תקדימים של זיוף רשומות רפואיות תוך קבלת תמורה כספית, אך לא מצא אף תקדים של בעל מקצוע רפואי שעשה במשך חודשים מעשים מכוונים בעשרות מקרים, שעלולים להפיץ מחלה שיש בה, מבחינתו, סכנת מוות.

לטענתו, מדובר בתקלה ערכית מצד הנקבלת המצדיקה התליית רישיונה לתקופה ממושכת של לפחות 5 שנים.

טענות ב"כ הנקבלת

10. ב"כ הנקבלת טען שמדובר באחות עם ותק של למעלה מ-20 שנים, עם עבר ללא רבב.

לטענתו, מרוב בושה עזבה הנקבלת את עבודתה בקופת החולים והחלה לעבוד בבית סיעוד, וכיום היא עובדת בבית חולים שיקומי וזוכה להערכה רבה.

לראיה הגיש ב"כ הנקבלת תעודת עובד מצטיין של הנקבלת לשנת 2022 (נ/1), וכן המלצה מיום 25.1.23 (נ/2).

11. ב"כ הנקבלת הדגיש שהנקבלת לא קיבלה כל תמורה כספית בשל מעשיה, וזוהי נקודה חשובה ביותר שיש להתחשב בה.

לטענתו, במקרים האחרים שהוצגו, קיבלו בעלי המקצועות הרפואיים תמורה כספית בשל מעשיהם, ומדובר למעשה בסוג של שוחד או הפרת אמונים ברמה הגבוהה ביותר, דבר שלא קרה במקרה של הנקבלת.

דיון והמלצה

12. קיים הבדל בין ההליך הפלילי לבין ההליך המשמעותי, והוא נובע מן התכלית. הדין המשמעותי נועד לשמש הגנה על השירות שניתן לציבור, על תדמית השירות, ועל אימון הציבור, וכן כדי לשרש תופעות פסולות בשירות הציבורי ולהרתיע עובדי ציבור אחרים מהתנהגות שאינה הולמת את השירות (ראה עש"מ 1928/00 **מדינת ישראל נ. עמוס ברוכין**, פ"ד נד(3)).

בע"א 10979/04 **ליביו לאור נ. שר הבריאות**, פ"ד נט (6) עמ' 351 שהתייחס אמנם למקצוע הרפואה, אך נכון כמובן גם למקצוע הסיעוד, נקבע:

"השיקול המרכזי בהליכים המשמעותיים הינו השיקול של הגנה על האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה ועל אימון הציבור ברופאים... לפיכך נפסק כי בהליכים ממין זה השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעברייני המשמעת העומד לפניו הם ענין משני שיש לשקלו אם בכלל".

ועוד נקבע, גם כאן לענין מקצוע הרפואה ונכון גם למקצוע הסיעוד:

"אין לתחום את השיקולים הרלוונטיים בקביעת העונש המשמעותי... יש לנקוט לענין זה אמת מידה גמישה, אשר תאפשר להביא בחשבון, בכל מקרה ומקרה, גם את חומרת הסכנה הנשקפת לציבור מהישנות מעשיו של רופא, אך גם ערכים, ואינטרסים לגיטימיים אחרים עליהם באה הענישה המשמעותית – מקצועית להגן. בין אלו ניתן למנות את הצורך בשמירה על כבוד המקצוע... ואת אמון הציבור במקצוע..." ע"א 50/91 **אדגר סבין נ. שר הבריאות**, פ"ד מז(1).

13. המעשים שבהם הורשעה הנקבלת, על פי הודאתה, הם מן החמורים ביותר במקצוע הסיעוד והפוגעים ביותר באמון הציבור בבעלי מקצוע זה.

14. על פי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין, זיוף מסמך בנסיבות מחמירות, דינו מאסר 5 שנים, ובסעיף 43 לפקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976 מצא המחוקק לקבוע במפורש כי רופא מורשה אשר במזיד או ברשלנות נותן תעודה כוזבת – יראוהו כמי שנהג בדרך שאינה הולמת רופא מורשה, ואין צורך להוכיח זאת.

אמנם סעיף זה מתייחס לרופאים, אולם ניתן להקיש ממנו, כמובן, גם לגבי צוות סיעודי.

15. לגבי הפצת מחלה – סעיף 218 לחוק העונשין קובע:

"העושה בהתרשלות מעשה העלול להפיץ מחלה שיש בה סכנת נפשות – דינו מאסר שלוש שנים; עשה את המעשה במזיד, דינו – מאסר שבע שנים."

העונש החמור שנקבע להפצת מחלה במוזיד, מצביע על כך שהמחוקק מתייחס בחומרה יתרה לסוג כזה של עבירה.

16. עלינו לזכור ולקחת בחשבון באיזו תקופה בוצעו מעשיה של הנקבלת – בתקופה שבין מאי 2021 ונובמבר 2021 – דהיינו, בשיא הגל הרביעי של מגיפת הקורונה, שהחלה בתחילת שנת 2020, כאשר מערכת הבריאות התמודדה עם מצבים קשים ביותר שלא היו מוכרים קודם לכן, ואחת הדרכים להתגבר על המגיפה היתה במתן חיסונים.

זו גם הסיבה שנקבע "התו הירוק" לכל מי שחוסן, על מנת למנוע מאנשים שלא חוסנו ושלא היה בידיהם אותו "תו ירוק" להסתובב במקומות ציבוריים ולהדביק אחרים.

17. מתן "תו ירוק" למי שלא חוסן והיה עלול להיות חולה בקורונה, בין שידע על כך ובין שלא, היה בגדר מעשה שסיכן מאוד את הציבור כולו, ולענין זה אין נפקא מינא שהנקבלת לא קיבלה כל תמורה כספית בשל מעשיה אלה.

18. הנקבלת בעדותה בפני הועדה ציינה שחלק מהמבקשים את אותו "תו ירוק", מבלי שחוסנו, ביקשו לקבלו לצורך טיסה לחו"ל (פרוטוקול עמ' 31).

האם הנקבלת, כבעלת מקצוע במשך כ-20 שנה, שבוודאי היתה מעודכנת בנושא מגפת הקורונה, לא השכילה להבין שבמתן "תו ירוק" למי שלא חוסן ונוסע לחו"ל היא מסכנת בהדבקה במחלה את כל נוסעי המטוס ואת כל השוהים במחיצת אותו אדם בנמל התעופה או בכל מקום ציבורי אחר?

נראה שבענין זה, כל המוסיף – גורע...

19. ואם נוסיף לכל האמור את הדיווחים הכוזבים שדיווחה הנקבלת למערכת הבריאות על מנת להסתיר את מעשיה, הרי שלפנינו התנהגות בדרך שאינה הולמת את מקצוע הסיעוד ושיש בה כדי להראות שהיא חסרת האחריות הדרושה לעסוק בסיעוד, ברף הגבוה ביותר, שיש בו כדי לערער באופן טוטאלי את האמון של הציבור במקצוע זה.

בסיכום

20. לאחר ששקלנו את כל האמור לעיל, אנו ממליצות להטיל על הנקבלת אמצעי משמעת של התליית רישומה כאחות מוסמכת למשך 5 שנים.

תקופת ההתלייה תחושב מהיום שבו הורשעה הנקבלת, על פי הודאתה, במעשים המיוחסים לה, דהיינו מיום 4.3.2024 ותסתיים ביום 3.3.2029.

ד"ר תמר וכטר	אנה שניידר	ד"ר שירלי לוז
נציגת הסתדרות	(שופטת בדימוס)	יו"ר הועדה
האחים והאחיות	נציגת היועצת המשפטית לממשלה	